

Sygn. akt VIII U 28/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Graul

Protokolant: st.sekr.sądowy Dorota Laszczuk

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2014 r. w Gdańsku

sprawy T. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania T. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 6 grudnia 2013 r. nr (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu T. M. prawo do emerytury poczynając od dnia 27 października 2013r.,

II. stwierdza, iż pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,

III. zasądza od pozwanego na rzecz ubezpieczonego kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/na oryginale właściwy podpis/

Sygn. akt VIII U 28/14

Artykuł I. UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 06 grudnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił wnioskodawcy T. M. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, bowiem nie udowodnił on 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy wskazał, iż nie uwzględnił jako pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 22 grudnia 1975 r. do 23 listopada 1986 r. na stanowisku asystenta technicznego, od 24 stycznia 1987 r. do 31 maja 1989 r. na stanowisku starszego asystenta technicznego oraz od 01 czerwca 1989 r. do 30 września 1991 r. na stanowisku projektanta z tytułu zatrudnienia w (...), na podstawie przedłożonego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach zawierającego zapis, iż ubezpieczony wykonywał prace wymienione w wykazie A, dziale XIV, poz.24 – kontrola międzyoperacyjna, kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione

w wykazie”. Organ rentowy wskazał, iż z nadesłanej przez zakład pracy „stanowiskowej karty służby” wynika, iż ubezpieczony wykonywał czynności administracyjno-biurowe.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca T. M. domagał się uwzględnienia jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych wszystkich spornych okresów zatrudnienia. Wnioskodawca podniósł, iż w spornych okresach sprawował bezpośredni nadzór podczas budowy i remontów statków, pracując wśród spawaczy, malarzy, monterów kadłubów i wyposażenia. Wskazał, iż prowadząc dozór techniczny na budowanych i remontowanych statkach nie wykonywał dokumentacji technicznej.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca T. M. urodził się w dniu (...).

W dniu 04 kwietnia 2013 roku wnioskodawca złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

Wnioskodawca jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, jednakże wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

W toku postępowania przed organem rentowym wnioskodawca udowodnił 25 lat, 2 miesiące i 27 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Do okresów pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył okresów zatrudnienia wnioskodawcy od 22 grudnia 1975 r. do 23 listopada 1986 r., od 24 stycznia 1987 r. do 31 maja 1989 r. oraz od 01 czerwca 1989 r. do 30 września 1991 r.

Decyzją z dnia 06 grudnia 2013 roku organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na fakt, iż wnioskodawca nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Niesporne.

W okresie od 04 października 1973 roku do 29 maja 2009 roku wnioskodawca był zatrudniony, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...), w tym w spornych okresach od 22 grudnia 1975 r. do 23 listopada 1986 r. na stanowisku asystenta technicznego, od 24 stycznia 1987 r. do 31 maja 1989 r. na stanowisku starszego asystenta technicznego oraz od 01 czerwca 1989 r. do 30 września 1991 r. na stanowisku projektanta.

Ubezpieczony rozpoczął prace w (...) w biurze projektowym. W grudniu 1975 r. został skierowany do prowadzenia nadzoru z tzw. pracowni wyposażenia pokładowego, w której wykonywana była dokumentacja na wszystkie urządzenia pokładowe. Pracownia wyposażenia przekazywała sporządzoną dokumentację do znajdującego się na statku biura budowy, w którym pracował ubezpieczony. Ubezpieczony nie zajmował się projektowaniem a nadzorem nad projektem, budową i realizacją projektu na statku. Ubezpieczony codziennie rano przychodził do biura, przebierał się, a następnie przez cały dzień przebywał na statkach w budowie - według ustalonego harmonogramu - sprawując nadzór nad zgodnością wykonywanych prac z opisem technicznym. Dokonywał on również pomiarów i zlecał je do biur specjalnych. Brał czynny udział w zdawaniu i próbach ruchowych urządzeń. Ubezpieczony sprawował bezpośredni nadzór nad pracą spawaczy, monterów kadłubowych, części elektryków i malarzy, pracujących w szczególnych warunkach, w aspekcie zgodności wykonywanej przez nich pracy z projektem i technicznymi normami. Brał udział w rejsach gwarancyjnych. Jego nadzór obejmował prace przy wszystkich elementach wyposażenia statku - urządzeń na pokładzie, urządzeń cumowniczych, kotwicznych, żurawii, zamocowań kontenerów, urządzeń ratunkowych, hydraulicznych, przetwórci na statkach rybackich. Formalnie prowadziła - tak nazwano to w jego aktach osobowych

– „nadzór autorski w zakresie II klasy”. II klasa obejmowała właśnie urządzenia wyposażeniowe statków w budowie lub remoncie wymienione wyżej.

Dowód: świadectwo pracy – k.9 akt ZUS, świadectwo pracy – k.11 akt ZUS, pismo z dnia 17 kwietnia 2013 r. – k.14 akt ZUS, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach – k.15 akt ZUS, zeznania świadków A. K., W. S. i B. T. – protokół z dnia 19 marca 2014 r. – zapis na płycie CD – k.56 koperta, zeznania wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony – protokół z dnia 19 marca 2014 r. – zapis na płycie CD – k.56 koperta, opis przebiegu zatrudnienia, angaże, wnioski o nadanie odznaki honorowej, skierowanie na rejs gwarancyjny – akta osobowe k.29 akt sprawy koperta,

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty złożone do akt sprawy, w tym akt ubezpieczeniowych, akt osobowych, których wiarygodność nie była kwestionowana w trakcie postępowania przez żadną ze stron, zatem również Sąd uznał je za miarodajne dla dokonania ustaleń. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków A. K., W. S. i B. T. oraz zeznaniom wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony jako spójnym, zgodnym, wzajemnie się uzupełniającym oraz zgodnym z logiką i zasadami doświadczenia życiowego.

Sąd zważył, co następuje:

Artykuł III. Odwołanie wnioskodawcy T. M. należało uwzględnić.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest prawo do emerytury określonej w przepisie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009, Nr 535 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet, okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet, nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wnioskodawca swoje prawo do emerytury w obniżonym do 60 lat wieku emerytalnym wiąże z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych, a zatem stosownie do art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej wymaganym jest, aby wykazał on na dzień 1 stycznia 1999 roku 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, ze zm.), t.j. pracy wymienionej w wykazie A tegoż rozporządzenia.

Wskazać należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Trzeba zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem, w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała

Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż wnioskodawca ukończył 60 rok życia, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

Bezspornie zatem, wnioskodawca, poza 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych przebyłym do dnia 1 stycznia 1999 roku, spełnia wszystkie pozostałe wymienione w art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej warunki do przyznania dochodzonego świadczenia.

Wobec powyższego, przedmiotem sporu pozostawało jedynie ustalenie, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach mogą zostać uznane okresy zatrudnienia wnioskodawcy od 22 grudnia 1975 r. do 23 listopada 1986 r., od 24 stycznia 1987 r. do 31 maja 1989 r. oraz od 01 czerwca 1989 r. do 30 września 1991 r.

Zaznaczyć należy, iż prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem stanowiska pracy określonego w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. akt I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90).

Sąd w związku z tym przeprowadził na tę okoliczność postępowanie dowodowe z dokumentów z akt ubezpieczeniowych, akt osobowych, zeznań świadków oraz zeznań wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony.

W sądowym postępowaniu odwoławczym, jak już wskazano, okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, Lex Polonica, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., III UZP 48/84, Lex Polonica). Powtórzyć należy, iż decydujące znaczenie ma rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożone świadectwo pracy w szczególnych warunkach, określające stanowisko pracy, ponieważ o zaliczeniu danego rodzaju pracy do wykonywanej w szczególnych warunkach decyduje nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale charakter wykonywanych czynności.

Po przeprowadzonym postępowaniu dowodowym Sąd stwierdził, iż wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych w spornych okresach od 22 grudnia 1975 r. do 23 listopada 1986 r., od 24 stycznia 1987 r. do 31 maja 1989 r. oraz od 01 czerwca 1989 r. do 30 września 1991 r.

W ocenie Sądu Okręgowego, fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w spornych okresach znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym (świadectwo pracy, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, akta osobowe). Został potwierdzony także zeznaniami świadków – współpracowników ubezpieczonego ze spornego okresu zatrudnienia – którzy wskazywali, iż wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał w warunkach szczególnych prace przy kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji oraz dozorcze inżynieryjno-technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Ubezpieczony nadzorował bowiem prace spawaczy, monterów kadłubów, monterów rurarzy, monterów wyposażenia, elektryków, malarzy, tj. osób wykonujących pracę w warunkach szczególnych, wykonujących pracę na statkach w budowie na nabrzeżu lub w dokach, Ubezpieczony nie zajmował się projektowaniem, a jedynie nadzorem nad wykonaniem projektu, prawidłową budową sekcji i

realizacją projektów na statku. Nie budziło wątpliwości świadków, które to stanowisko Sąd Okręgowy podziela w całej rozciągłości, iż tak skonstruowany zakres obowiązków wymagał stałej obecności ubezpieczonego bezpośrednio przy stanowiskach roboczych, i nie było możliwe realizowanie takich obowiązków w biurze. Poszczególne obowiązki ubezpieczonego oznaczały pracę w zakresie dozoru technicznego oraz nadzoru nad procesem pracy pracowników bezpośrednio w miejscu wykonywania tej pracy – co w sposób oczywisty uniemożliwia, wbrew twierdzeniom pozwanego, zakwalifikowanie prac wnioskodawcy w spornych okresach do kategorii prac administracyjnych. Dalszy awans ubezpieczonego, odpowiednio na stanowiska starszego asystenta technicznego i projektanta nie oznaczał zmiany rodzaju i specyfiki pracy a związany był jedynie ze zwiększeniem stawki płacowej. Wnioskodawca w swoich zeznaniach wskazał szczegółowo zakres swoich obowiązków na w/w stanowiskach, powyższe potwierdzili słuchani świadkowie, zatem nie ma wątpliwości, iż ubezpieczony wykonując stale i w pełnym wymiarze swe obowiązki w środowisku pracy pracowników pracujących w szczególnych warunkach, winien być także potraktowany jako pracownik wykonujący prace w szczególnych warunkach. .

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, Sąd doszedł zatem do przekonania, że okresy zatrudnienia wnioskodawcy od 22 grudnia 1975 r. do 23 listopada 1986 r., od 24 stycznia 1987 r. do 31 maja 1989 r. oraz od 01 czerwca 1989 r. do 30 września 1991 r. winny zostać potraktowane jako okresy pracy w szczególnych warunkach. W tych okresach wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach, tj. pracę wymienioną w wykazie A, dziale XIV, pod poz. 24 - gdzie mowa jest o kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorcze inżynieryjno-technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, tj. prace wykonywane bezpośrednio przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach, dokach i przy nabrzeżach.

Z przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego, w szczególności z zeznań świadków oraz wnioskodawcy wynika, że ubezpieczony będąc zatrudnionym na stanowisku asystenta, starszego asystenta oraz projektanta, wykonywał swoje pracownicze obowiązki w warunkach nadzoru inżynieryjno – technicznego, a podlegli mu pracownicy, których nadzorował, pracowali w warunkach szczególnych przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach, dokach i przy nabrzeżach. Wnioskodawca, pełniąc obowiązki nadzorcze, nie zajmował się pracami projektowymi.

Powyższej konstatacji nie sprzeciwia się dokumentacja osobowa ubezpieczonego, albowiem, mimo iż w zakresach obowiązków zawartych w aktach osobowych wymienione są na pierwszym miejscu obowiązki z zakresu projektowania, to przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż były to zakresy obowiązków typowe dla zwykłego biura projektowego bez uwzględniania specyfiki pracy osoby oddelegowanej do specjalnych zadań – w tym wypadku do sprawowania nadzoru autorskiego II klasy nad pracami na statkach w budowie lub remoncie. Powyższe potwierdzili świadkowie i nie ma podstaw negowania składanych przez niech oświadczeń.

Uwzględnienie spornych okresów zatrudnienia od 22 grudnia 1975 r. do 23 listopada 1986 r., od 24 stycznia 1987 r. do 31 maja 1989 r. oraz od 01 czerwca 1989 r. do 30 września 1991 r. wskazuje, iż staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych jest dłuższy niż wymagany ustawą, a zatem, zgodnie z przepisem § 4 cytowanego rozporządzenia, oznacza spełnienie tego wymogu do przyznania wnioskodawcy świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym.

W ocenie Sądu, wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury w obniżonym wieku, ponieważ ukończył 60 rok życia, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa, a także spełnił przesłankę co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Z wyżej przytoczonych względów, Sąd, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, w pkt I wyroku, zmienił decyzję organu rentowego i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od 27 października 2013 roku, mając na uwadze dyspozycję art. 129 w zw. z art. 100 ust. 1 cyt. ustawy emerytalnej oraz zmianę art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej.

Działając na podstawie przepisu art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w punkcie II wyroku, Sąd stwierdził, że pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem poczynienie wiążących ustaleń co do charakteru zatrudnienia wnioskodawcy w spornych okresach, mających wpływ na prawo do wnioskowanego świadczenia, nastąpiło na etapie postępowania sądowego – na podstawie dokumentacji pracowniczej, zeznań świadków oraz wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony.

W przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego Sąd Okręgowy kierował się uregulowana w przepisach art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania. W związku z tym, na podstawie art. 99 k.p.c. oraz w oparciu o § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349), Sąd Okręgowy w pkt III zasądził od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz T. M. kwotę 60 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Magdalena Graul